

5. Світовий банк. Вдосконалення управління портовою галуззю України Консолідація контролю за користуванням портовими територіями та наближення до моделі управління «порт-ленлорд»: світовий досвід і перспективи реформування в українському контексті. Київ, 2020. 74 с.
6. Trends in EU ports governance. ESPO. Brussel, 2016. 26 p. URL: https://www.espo.be/media/espopublications/Trends_in_EU_ports_gouvernance_2016_FINAL_VERSION.pdf

Ключові слова: морські порти, модель управління, державне управління, стратегія розвитку, приватні інвестиції, портові землі, модель управління портом.

Ключевые слова: морские порты, модель управления, государственное управление, стратегия развития, частные инвестиции, портовые земли, модель управления портом.

Key words: seaports, governance structure, state authority, strategy of development, marine industry, private investments, port lands, port management model.

КУЗНЕЦОВ СЕРГІЙ СЕРГІЙОВИЧ

*Навчальний центр фахівців морського транспорту,
кандидат політичних наук*

ЧОРНОМОРСЬКИЙ БАСЕЙНОВИЙ ЄВРОРЕГІОНАЛІЗМ: ПЕРСПЕКТИВИ ДЛЯ ОНОВЛЕННЯ МОРСЬКОЇ ДОКТРИНИ УКРАЇНИ

Регіональний підхід до вирішення проблем, встановлення практик взаємодії та співробітництва з метою якнайкращого використання та збереження морських просторів є давно відомим і практиці, і теорії міждержавних відносин. Європейський регіон є одним з яскравих прикладів гарно побудованої співпраці у багатьох сферах, ураховуючи морську діяльність та торговельне мореплавання. Ефективні механізми та кращі практики, сформовані у сферах захисту та дбайливого і ефективного використання морських просторів цілком обґрунтовано можуть бути застосовані у регіоні Чорного моря. Тут перетинаються інтереси багатьох держав, а значущість морської діяльності у басейні Чорного моря викликає необхідність подальшого удосконалення правового регулювання відносин, які при цьому виникають, і ставить завдання забезпечення економічної раціональності та екологічної безпеки її здійснення на глобальному (міжнародно-правовий вимір), регіональному (євроінтеграційний вимір) і національному (регіональний і міжрегіональний вимір в межах України) рівнях.

Зміцнення регіональних зв'язків в умовах європейської інтеграції і процесів глобалізації відбувається, зокрема, «внаслідок поглиблення процесів економічної, політичної і суспільної інтеграції». При цьому, процес інтеграції здійснюється, зокрема, «шляхом поглиблення транскордонного співробітництва або в рамках єврорегіонів» [1]. Особливу

подією у житті Європи стало прийняття 6 листопада 1989 р., під час святкування 40-ї річниці створення Ради Європи, спеціальної Декларації з питань транскордонного співробітництва. Комітет Міністрів Ради Європи висловив своє задоволення досягнутим прогресом у створенні атмосфери добросусідських відносин у прикордонних регіонах, висловив подяку транскордонним інститутам, організаціям і асоціаціям за їхні зусилля у вирішенні спільних проблем [2, с. 49].

На теперішній час поняття, що охоплюється терміном «регіоналізм», можна, у загальному вигляді, визначити як практику формування правового режиму регіонального співробітництва – спільних дій у сфері реалізації спільних інтересів або захисту від спільних загроз у певному регіоні. З наведеного визначення випливають такі його ознаки: а) об'єктивно існуючі ознаки: просторова визначеність – існування певного регіону (території в певних межах (кордонах) та цільова визначеність – існування спільних інтересів та/або спільних загроз; та б) суб'єктивні ознаки: суб'єктна визначеність – наявність визначеного кола суб'єктів; предметна визначеність – спільне розуміння необхідності співробітництва; юридична визначеність – спільне розуміння необхідності формування відповідного правового режиму. Звідси: «єврорегіоналізм» – це практика формування правового режиму регіонального співробітництва держав-членів Ради Європи у сфері реалізації спільних інтересів та/або захисту від спільних загроз в Європі; «морський регіоналізм» – це практика формування правового режиму регіонального співробітництва будь-яких заінтересованих суб'єктів у сфері реалізації спільних інтересів та/або захисту від спільних загроз, що стосуються морської діяльності в певному морському басейні; «морський єврорегіоналізм» – це практика формування правового режиму регіонального співробітництва держав-членів Ради Європи у сфері реалізації спільних інтересів та/або захисту від спільних загроз, що стосуються морської діяльності в певному європейському морському басейні. Якщо зазначене стосується басейну Чорного моря, то слід розуміти, що йдеться про «Чорноморський басейновий єврорегіоналізм».

Європейська рамкова конвенція про транскордонне співробітництво між територіальними общинами або властями як перша спроба правового регулювання відносин, що виникають у сфері міжнародної транскордонної співпраці, стала першим профільним міжнародним документом, який містить міжнародно-правові стандарти у цій сфері міжнародного регіонального співробітництва, отже є першою спробою формування його правового режиму і правовою основою участі у міжнародному регіональному співробітництві територіальних общин та територіальних органів влади держав-членів Ради Європи.

У цій Конвенції було надано (вперше) нормативно-правове визначення поняття, що охоплюється терміносполученням «транскордонне співробітництво» як будь-якої скоординованої спільної дії (дій), що реалізуються:

– на підставі договорів, угод або домовленостей (в адміністративній сфері), які, серед іншого, можуть передбачати

заснування спеціального корпоративного утворення певної форми – союзу, асоціації, неприбуткової організації та т. ін. – «об'єднання транскордонного співробітництва» (далі – ОТКС). Однією з форм ОТКС є «угруповання єврорегіонального співробітництва» (далі – УЄРС). Правовий статус ОТКС та правовий режим їх діяльності визначаються відповідними положеннями;

- в межах компетенції сторін – територіальних общин, органів влади або організацій, які: перебувають під юрисдикцією двох або декількох держав-сторін ЄРК; здійснюють свої функції в межах місцевості або регіону; визнаються як такі внутрішнім законодавством кожної держави і не підпадають під його виключення та обмеження;

- у спосіб, який відповідає положенням ЄРК і не порушує вимог внутрішнього законодавства цих сторін;

- з метою посилення і розвитку добросусідських відносин і сприяння, зокрема, благоустрою та розвитку прикордонних регіонів.

Якщо регіональне співробітництво спрямовано на започаткування відносин між територіальними общинами або властями двох або більше сторін, включаючи укладання угод про співробітництво з територіальними общинами або властями інших держав (не лише із сусідніми, але й з іноземними властями, які не є сусідами), з якими існують спільні інтереси, а також здійснюється не тільки в рамках транскордонного співробітництва між органами та асоціаціями територіальних общин або властей, але й на двосторонньому рівні, воно визначається в ЄРК як «міжтериторіальне співробітництво».

Чорноморський басейновий єврорегіоналізм слід розглядати як одне з керівних положень правової (морської) доктрини для України; при цьому, пропонованою формою ОТКС (об'єднання транскордонного співробітництва) є УЄРС (угруповання єврорегіонального співробітництва).

Список використаної літератури:

1. Ястшембська В. Роль єврорегионов и трансграничного сотрудничества в процессе европейской интеграции. URL: <http://ved.odessa.gov.ua/ru/transgranichnoe-sotrudnichestvo/stati-transgranichnoe-sotrudnichestvo/rol-vvrogonv-transkordonnogo-spvrobnictva-u-proces-vropejsko-ntegrac/>
2. Осадца І. С. Транскордонне співробітництво як складова частина європейської інтеграції країни. *Науковий вісник Волинського національного університету ім. Лесі Українки*. 2009. Вип. 4. С. 48–54.

Ключові слова: єврорегіон, єврорегіоналізм, морський єврорегіоналізм, транскордонна співпраця, міжтериторіальна співпраця, угруповання єврорегіонального співробітництва, Чорноморський басейновий єврорегіоналізм.

Ключевые слова: єврорегіон, єврорегіоналізм, морської єврорегіоналізм, трансграничне співробітництво, міжтериторіальне співробітництво, групування єврорегіонального співробітництва, Чорноморський басейновий єврорегіоналізм.

Key words: Euroregion, Euroregionalism, Maritime Euroregionalism, cross – border cooperation, interterritorial cooperation, Euroregional cooperation groups, the Black Sea Basin Euroregionalism.